

Őszi idény 1912.

2012

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

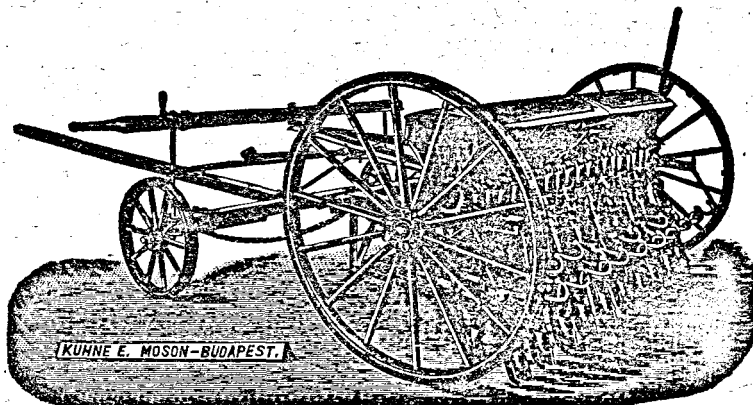
hirneves vetőgépeket:

legujabb és legtökéletesebb páratlansoru „Royal Drill” sortrágyázó vetőgépeket, „VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és „Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság **Moson.**
Mótorhajtású takarmánykamra felszerelések.

Képviselet és bizományi raktár:

Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

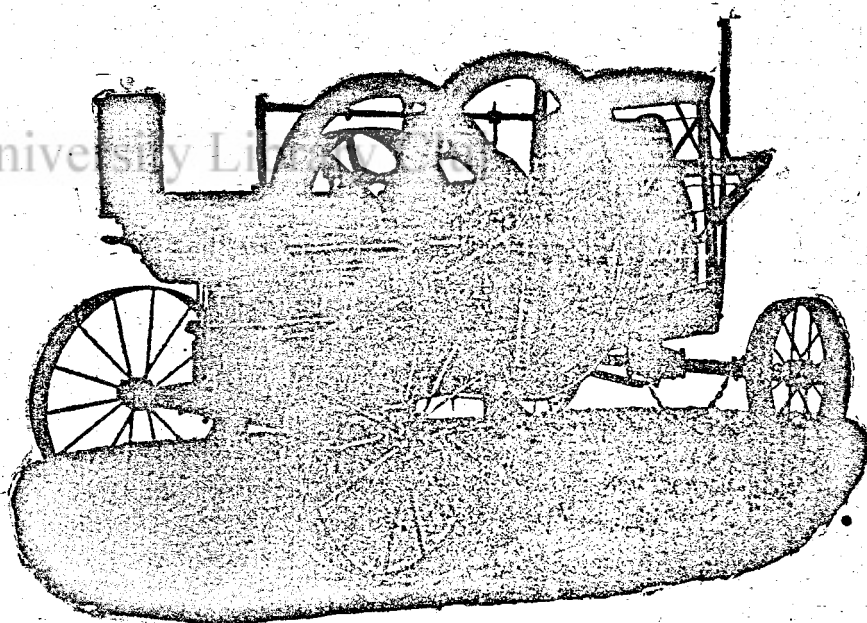
mert szerkesztük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, darálógép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

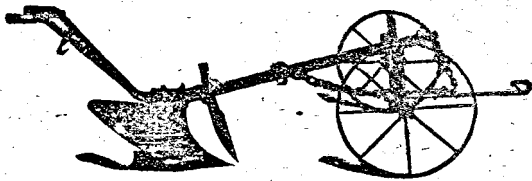
KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

Utolérhetetlen tökéletes kivitelben.

„Bächer“

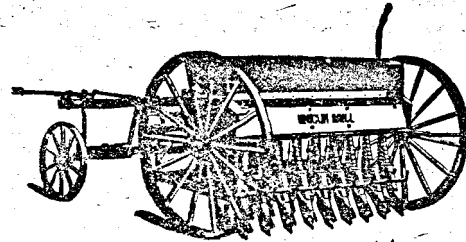
egyetemes acélékéi
acélboronái
tárcsásboronák és
talajmivelőeszközök

Olesó árban és teljes
szavatosság mellett!!!

„Melichár“

„Unicum Drill“ sorbavetőgépei
„Imperátor“ műtrágyaszórával
egyesített sorbavető
és sorba trágyázógép.

Leggyengyesebben
veti a gabonát és mű-
trágyát!!

Óvakodjon
utánzatoktól!!

➡ Kérdezze meg gazdatársait gyártmányaink **elsőrendű** minősége felől. ➡

Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST,

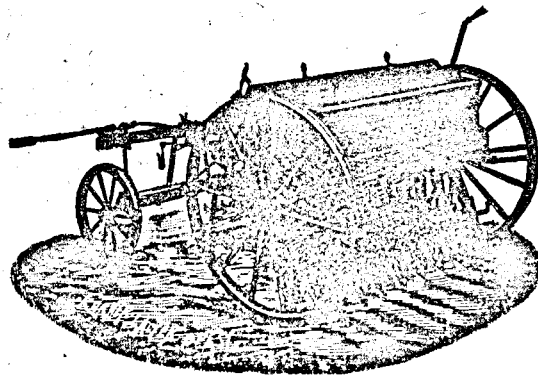
VI., Nagymező-utca 68. sz.

2072

REKORD II

2021

sorba vet —
sorba trágyáz!

sorba vet —
sorba trágyáz!

Szávits Miklós gazdasága Dunapentele, f. év augusztus 27-én a követ-
kezőket írja:

Az 1911. évi szeptember hó 25-én Önöktől rendelt „Rekord II“ gép-
pel tavaly csak 20 hold rozsot és próbaképpen 8 hold búzát vetettem. Októ-
ber 7-én vettem el a rozsot, holdanként 110 litert és 90 kg. 16%-os szu-
perfoszfátot. Termelt ezen a földön holdanként 780 kg. míg a többin, mely
szórva 120 kg. szuperfoszfátot kapott holdanként 610 kg. rozsot termelt.
A búzát elvettem október 9-én, holdanként 120 liter és 90 kg. 16%-os
szuperfoszfátot. Ezen a földön termelt holdanként 1015 kg. buza, míg a
többi búzánál — részben műtrágyázott, részben trágyázatlan — az átlag
csak 885 kg. volt. Így tehát a tavalyi első eredménnyel teljesen meg vagyok
elégedve. A gép járása jó és kezelése egyszerű. Ha a műtrágya esetleg
csomós, legjobbnak találtam a tábla végén egy kis gyereket alkalmazni, ki
amíg a gép egyet fordult, addig egy ponyván a műtrágyát, mely a követ-
kező töltéshez szükséges, elaprította. Így ezáltal sem volt semmi üzemzavar.
Mostan rendeltem Önöknél két drb. 24 soros 4" sortávolságú „Rekord II“
gépet, melyot kérem okvetlen azonnal utnak indítani, hogy a vetésre itt legyen.

Endrefalvi és felsőtoldi béggazdaság (Feldmann Testvérek) folyó hó
4-én a következőket írja:

Szívesen közöljük Önökkel a „Rekord II“ kombinált vetőgéppel vetett
vetéseinknél tapasztaltakat. Különösen az őszi rozsnál tapasztaltunk horri-
bilis eredményt. Próbaképpen több helyen kikapcsoltuk a műtrágyátvető
szerkezetet s ezen trágyázatlan csikok már a kora tavasszal szinte elma-
radtak a fejlődésben, ellenben mellettük a szuperfoszfáttal vetett rendkívül
buján fejlődött. Különbség a műtrágyázott javára rozshan 100 százalék volt.
Tavaszi árpában szintén szép oredményt értünk el ezen géppel. Magyar
holdanként 70 kg.-ot vetünk vele, míg azelőtt kézzel szórva 150 kg.-ot
szórtunk el s nem tapasztaltunk ilyen nagy differenciát.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, VÁCZIKÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. B. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
4, ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYMÉRSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYMÉRSZI KERESZTYÉTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖMVE.
MAGYELNİK MINDEN VÁSÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 100.

TARTALOM:

Összevett cikkek:

Szemle	481
Intelligens gazdák továbbképző tanfolyama	482
Többtermelés jegyében Szász Ferenc	483
A rétek felújítása. Gáspár József.	484

Egyleti élet:

Állatdíjazás Nagysármáson. — Állatdíjazás Bánffy-hunyadon. — Gazdakörök szántásversenye Szászfenesén. — Szántásverseny Kálotaszent királyon	485
---	-----

Vegyes közlemények:

Kühne Károly. — II. orsz. szövetkezeti kongresszus. — A szőlők állapota. — Méhészgyűlés. — Az erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarha elterjedése. — A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete. — Nemzetközi kórtani kongresszus. — Stb.	486
---	-----

Hírdetések.

Szemle.

Időjárás. — A mezőgazdaság állapota. — A háború és a tűzsdék, — A növényi tej. — A gazdasági felügyelőségek.

Az időjárás a hideg, esős augusztus és szeptember elmúltával valahogy talpra állott. Az eső elállott, de a levegő felmelegedni többé nem tudott. Ami kis meleg egy-egy szebb napon volt, azt a hűvös északi szelek elfújták. Éjjelenként pedig már közel áll a hőmérő a 0 fokhoz. A szelek, ha metszőek és kissé élesek is, azért még sem ártanak annyit, mint a borus napok, mert legalább szárítják a tengert és a föld felszínét, hogy a szántásokat végezni lehessen. A szántóvető munkálatok nagyon meg vannak késve, azok az előző évekhez képest igen kis területen végeztettek el. Az idő ugyan kedvezőbbnek ígérkezik októberben mint szeptemberben volt, mindazonáltal félős, nehogy újból esőzések álljanak be és utána mindjárt fagy következék.

A Magyarország mezőgazdasági állapotáról szóló földművelésügyi miniszteri jelentés optimisztikusan itéli meg a mai helyzetet. Különösen kedvezőnek látjuk mi erdélyiek a jelentést, mert szeptember hó egész folyama alatt csak károkról, elemi csapásokról irhattunk. Panasz nem csak Erdélyből hangzott, hol a legnagyobb károkat okozták az árvizek, hanem sűrűn hallottunk panaszt az ország más részeiből is, mégis a tengeri terméskilátása csak 123 ezer, a burgonya terméskilátása pedig csak 631 ezer q-val csökkent a jelentés szerint. Ezzel szemben jó termés csak az Alföld déli részén, a Tisza-Maros szögén és a Dunántul egyes vármegyékben volt jó termés, hol még az esők beállta előtt beérett a tengeri. Ott még javultak is a terméskilátások.

Erdély tengeri terméskilátásának csökkenését az alábbi számok mutatják, melyek szerint egy millió kétszázöttez q-val kevesebb tengerit remélhetünk, mint amennyi tavaly termelt és 766 ezer q-val kevesebb remélhető, mint szeptember 9-én. A vármegyénként remélhető ter-

mésmennyiségeket összehasonlítva a tavalyi végleges eredményekkel, a következő képet nyerjük Erdélytől:

Vármegye:	k. hold	átlag	összesen	1911
			métermázsa:	ezer mm.
Alsótehér	73.537	7.86	578.000	782
Beszterce	29.500	7.89	232.755	310
Brassó	7.487	9.51	71.201	83
Csik	2.138	7.08	15.137	20
Fogarás	19.359	7.00	135.513	155
Háromszék	13.253	7.70	102.038	124
Hunyad	97.424	6.82	664.432	703
Kisküküllő	50.705	8.76	444.175	574
Kolozs	80.138	5.29	423.930	582
Marostorda	63.172	4.85	306.384	552
Nagyküküllő	57.465	6.00	344.790	518
Szeben	35.807	8.00	286.456	374
Sz.-Doboka	102.067	5.08	518.500	827
Tordaaranyos	54.814	8.46	463.726	511
Udvarhely	24.693	3.79	93.586	262
Összesen:	711.559	6.58	4.680.633	6.385
Szeptember 9-én	—	7.66	5.447.251	—

A burgonya terméskilátása szintén csökkent, mert a sok eső mellett, a peronospora és az utóbb fellépett rothadás is sok kárt okoztak a burgonyában. A gumók a kellő nagyságot nem érték el mindenütt. A korai fajták szedését sok helyütt befejezték, ami azonban a földben maradt rothad. Magas víztartalma miatt eltarthatósága kétséges. A terméskilátásokat a tavalyi eredményhez képest, vármegyénként az alábbi kimutatás tünteti fel Erdélyből:

Vármegye:	k. hold	átlag	összesen	1911
			métermázsa:	ezer mm.
Alsófehér	2.079	37.70	78.377	86
Beszterce	1.550	34.02	52.731	89
Brassó	8.089	48.15	389.485	713
Csik	5.442	24.97	135.887	494
Fogarás	11.298	27.62	312.051	577
Háromszék	10.121	25.70	260.110	586
Hunyad	7.383	24.40	180.145	375
Kisküküllő	1.446	21.90	31.667	79
Kolozs	2.744	20.68	56.705	118
Marostorda	1.384	7.69	10.643	61
Nagyküküllő	4.943	25.00	123.575	218
Szeben	5.520	40.01	220.855	359
Sz.-Doboka	1.865	19.37	36.125	90
Tordaaranyos	2.421	22.28	53.939	85
Udvarhely	2.538	8.30	21.065	92
Összesen:	68.821	28.53	1.963.361	4.029
Szept. 9-én	—	38.92	2.334.561	—

Vagyis 2 millió és 66 ezer q-val kevesebb a tavalyi termésnél és 371 ezer q-val kevesebb a szeptember 9-én remélt mennyiségnél. Mig Magyarországon re-

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

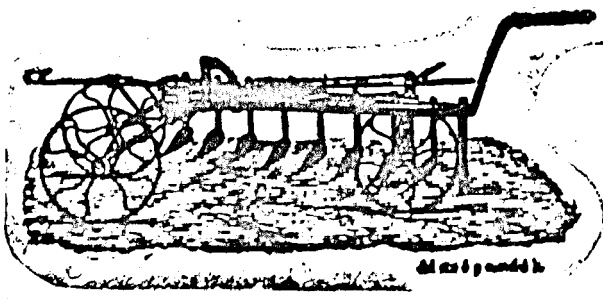
A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

2003 II.

Nyolcvasú kultivátor

Kitűnő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST,

V., Alkotmány-utca 31.

körd-termést remélnék e két termésből, addig hazarészünk több vármegyében a tavalyi termésnek még fele sem remélhető. A végleges termés kimutatásnál a kalászosoknál is jelentékeny csökkenés fog mutatkozni a legutóbb kimutatott mennyiséggel szemben, mert a még el nem csépeelt gabonában a kedvezőtlen időjárás jelentékeny károkat okozott.

Egyéb terményekből a répa és káposzta igen szép termést ígérnek, a cukorrépanak csekély cukortartalma miatt panaszok. A réteket sok helyen beiszapolta a víz. A levágott sarjút az árvíz elvitte, vagy ha ott maradt kilugozta. A legelők talaja nagyon átázott, úgy hogy csak helyenként legeltethetők emiatt. A fűnövés jó.

A háboru eddig nagyobb áldozatokat szedett az értéktőzsdén, mint a harc színterén. Ott hőbölnek az ágyuk és itt esnek el az emberek, buknak meg a vállalatok. Izgalmas napjai vannak az értéktőzsdének, mert naponta, óránként aszerint, hogy a háboruról milyen hírek érkeznek, változnak az értékek. A Balkán mind jobban és jobban bonyolódik össze, sőt az a hír, hogy a szorított törökökkel most már Olaszország a békét megkötni vonakodott még nagyobb izgalomba hozták a tőzsdét. A tőzsde bizományosok izgalmaiban rémképeket láttak az oroszországi és magyarországi mozgatósi hírek hatása alatt, úgy hogy Krausz Simon az Értékpapirkereskedők Egyesületének elnöke jónak látta egyenesen Lukács Lászlónál érdeklődni aziránt, hogy a hadügyi kormány pénzügyi művelete nem függ össze a balkáni bonyodalomokkal? A miniszterelnök megnyugtató válasza észrevehető lenyomást keltett. A kormánynak érdekében állana, hogy a tőzsdét állandóan és hiven tájékoztassa a helyzetről, hogy ezáltal az értékek ok nélküli csökkenésének gátat vessen. Az árák esését az alábbi összeállítás mutatja szeptember 30-tól.

	Záró-árfolyamok		
	szept 30-án	okt. 12-én	okt. 16.
Osztrák hitelr.	640.50	598.—	609.—
Magyar hitelr.	841.—	784.50	793.—
Államvasut	730.50	670.—	683.—
Magyar bank	636.50	551.50	514.—
Rimamurányi	784.—	686.—	791.—
Salgótarjáni	789.—	669.—	719.—
Jelzálogbank	460.50	407.—	417.—
Leszámit. bank	537.—	505.—	516.—
Keresk. bank	3940.—	3700.—	3735.—
Agrárbank	516.—	479.—	489.—

Szerdán az olasz-török béke megkötésének híre felvillanyozta a tőzsdét és az összes értékek emelkedtek. A szerb és

bolgár mozgolódás azonban megint csökkenteni fogja az árfolyamot.

A gabonatőzsdének nagy szenzációja volt a héten. A hetvenes évek óta nem tapasztalt magas zab árak változatlanul 1 koronával csökkentek, dacára az ugyancsak feszült balkáni állapotoknak. A zab és rozs a hadviselés két főterménye. Ugy látszik a spekulánsok erejükön felül vásárolták össze a zabot és elhelyezni nem tudták. Egyedijüleg a többi gabonane-műek árai is estek, a hét derekán azonban úgy a zab, mint egyéb gabonafélék ismét javultak. Ugy az érték-, mint a gabonatőzsdén, a még eddig talán sohasem tapasztalt izgalmas napokat, «fekete» jelzővel pecsételték meg.

«Növényi tej» a neve annak a tejnek, amelyről «mütej» néven irtunk mult számunkban és irt a «Köztelek» és a napilapok is «mesterséges tej» néven. Így javította ki ezt Rigler professzor igen helyesen. Ezért ha beszélünk vagy írunk róla «növényi tej» elnevezést használjuk, mely kifejezés már csak azért is helyes, mert benne foglaltatik az anyag neve, a melyből a tej készül. Az alig pár hetes találmány már világhírűvé vált. Rigler Gusztáv egyetemi tanárt ugyanis öddig *huszonhét hazai és harminckét külföldi* vállalkozó cég kereste fel aziránt, hogy a növényi tej előállítását és értékesítését illetőleg a tárgyalásokat megkezdjék. A földmivvelésügyi miniszterium figyelme is Kolozsvár felé terelődött a növényi tejjel kapcsolatosan és értesítette Rigler Gusztávot, hogy közelebről egy szakférfi fog a miniszteriumtól lejönni, közelebbi tájékoztatást szerezni a növényi tej felől, amelynek az állattenyésztés terén is lehet jövője, ha a borjak nevelése a tehéntej helyett növényi tejjel sikerülne, mert mindenesetre olcsóbban lehetne felnevelni literenként 12 fillér értékű növényi tejjel, mint 30—50 fillér értékű tehéntejjel a borjút. Ezt kipróbálni a kísérleti állomások és a gyakorlati gazdák vannak hivatva és miután Erdélyből megy világgá a növényi tej, úgy kellene, hogy az állattenyésztés terén a növényi tejjel való első kísérletek szintén Erdélyből induljanak ki. Minél többen fognának amint lehetséges a kísérletekhez, annál hamarabb rendelkezhetnénk a növényi tejnek az állattenyésztés terén való használhatóságára vonatkozó megbízható adatok felett.

A gazdasági felügyelőségek eddig mint külön intézmény működtek vármegyénként. Serényi Béla gróf, földmivvelésügyi

miniszter régi tervét kívánja megvalósítani mostan azzal, hogy a felügyelőségeket a vármegyék közigazgatási hatóságával kapcsolatba hozza. A földmivvelésügyi miniszter ez ügyben folyó hó 26-ára országos ankétet hívott össze Budapestre. A miniszter terve szerint, felügyelőségeknek kb. olyan lenne a vármegyékhez való viszonya, amilyen viszonyban a vármegyék az államépítészeti hivatalokkal is vannak. A vármegyék ezen intézkedésben az autonómiájuk bizonyos fokú sérelmét látják. Érdeklődéssel várjuk az ankét tárgyalásainak eredményét, amelyen, úgy tudjuk, a gazdasági felügyelők és az alispánok fognak résztvenni.

Intelligens gazdák továbbképző tanfolyama.

Talán ez volna a leghelyesebb elnevezése annak a tanfolyamnak, amelyről az «Erdélyi Gazda» olvasói már korábban is olvashattak az «Egyleti Élet» rovatban és amelyet az E. G. E. igazgatóválasztmánya — mint már a közlemény címében is benne foglaltatik — az erdélyi intelligens gazdaközönség továbbképzése érdekében óhajtana rendszeresíteni a kolozsvári gazdasági akadémián.

A tudomány a mezőgazdaságnak ugyszolván minden ágában csaknem évről-évre oly rohamos léptekben halad előre, hogy azzal a gyakorlatban elfoglalt okleveles és más kellő képzettséggel bíró gazda lépést tartani nem tud. Ezt, a korral haladni kívánó intelligens gazdaközönség érzi a legjobban és így nem szükséges bővebben magyaráznunk ezen tanfolyam rendszeresítésének szükségességét és időszerűségét. Igaz, hogy a gazdaközönségnek módjában áll a szaklapok útján állandó figyelemmel kísérni a mezőgazdasági tudomány terén elért újabb vívmányokat, de ezekről inkább csak tudomást szerez ezuton és a gazdát közelről érdeklő vívmányok valamennyiével nem ismerkedhetik meg részletesen. Hiszen a mezőgazdasági szaktudománnyal annyi más tudomány ág kapcsolatos, hogy azok egyes ágazatainak ismerete nélkül, a tudás hiányos volna és a mezőgazdaságra nézve melléktudomány ágakgal, részletesen foglalkozni a gazdasági szaklapoknak nem áll módjukban, de terjedelmük sem elég nagy ahhoz.

Az intelligens gazdákat tovább képző tanfolyam felölelné a növénytermelés, szőlő- és borgazdaság, gyümölcs termelés és értékesítés, állattenyésztés, tejgazdaság, takarmányozás, bakteriologia, állatgyógyászat és egészségügy és a gazdasági

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezeltű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Erdélyi Kalmár-rosták”

Ez évi ajándékalakról szíveskedjék nagyon árjogymókat kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde. Vezérképviselő,

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérigazgatója

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

gépészet terén elért újabb tapasztalatoknak és a legújabb vívmányoknak az ismeretét, azonkívül a földgáznak, elektrotechnikának a mezőgazdaságban való alkalmazását, egy szóval mindazt, amivel a mai nehéz és még egyre súlyosbodó termelési viszonyokon könnyíteni lehet, felölné továbbá a gazdaközönséget érdeklő újabb törvények, miniszteri rendeletek ismertetését is.

A tanfolyam körülbelül megfelelne az egyetem orvosi fakultásán az orvosok részére rendezni szokott gyakorló orvosi kurzusok nivójának és ennek a mintájára röviden gazda-kurzusnak is lehetne a tanfolyamot nevezni.

A tanfolyam rendezésére miként az orvosoknál az egyetem, illetve a klinika, a gazdánál a gazdasági akadémia felel meg leginkább. Ezért az igazgató-választmány felkérte a kolozsvári gazdasági akadémia tanári testületét, hogy egy ilyen tanfolyamra vonatkozó tervezetet készítsen az előadási anyag, idő stb.-re kiterjedőleg. A tanári testület legutóbbi ülésén hozott határozatát az akadémia igazgatósága most küldte meg az E. G. E.-nek. A tanári testület örömmel karolta fel az intelligens gazdák tovább képzésére szolgáló tanfolyamok rendezésének kérdését. A tanári testület készséggel felajánlva közreműködését, a tanfolyamok idejéül a téli hónapok bármelyikét alkalmasnak tartja, az időtartamra nézve pedig három napnak az igénybevételét tartja szükségesnek. A kurzuson előadandó tárgyakat csak általánosságban említi meg a tanári kar az elfogadásra ajánlott tervezetben, amely tárgyak köréből tartandó előadások kapcsán eszmecsere lenne folytatandó.

A terv szerint az első ilyen kurzusnak a programja a következő:

I. nap délelőtt:

1. Újabb tapasztalatok az állattenyésztés köréből.
2. A cseléd- és munkásbiztosítás.
3. Az elektrotechnika alkalmazása a gazdaságban.

I. nap délután:

4. Gyümölcstermelés és értékesítés.

II. nap délelőtt:

5. Újabb kérdések az állategészség-tanból.
6. Újabb tapasztalatok a növénytermelés köréből.
7. Az elektrotechnika alkalmazása a gazdaságban.

II. nap délután:

8. A gazdasági gépismertéssel való újabb vívmányok.

III. nap délelőtt:

9. Újabb tapasztalatok az állattenyésztés köréből.

10. Birtokpolitika.

11. Az elektrotechnika alkalmazása a gazdaságban.

III. nap délután:

12. A jószágberendezés újabb kérdései.

A tervezetet a legközelebbi igazgató-választmányi ülés fogja tárgyalni és esetleges módosításokkal véglegesíteni, a melynek alapján azután az egyesület kérni fogja a földmivelésügyi miniszter urat, hogy a tervezet alapján, engedélyezze ezen kurzusok rendezését a kolozsvári gazdasági akadémián. Miután az akadémia tanmenetét a kurzusok zavarni nem fogják, remélhető, hogy Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter azt engedélyezni is fogja.

Többtermelés jegyében.

Írta: Szász Ferenc urad. intéző.

A «Köztelek» f. évi 78-ik számában «Többtermelés Amerikában» címen Paikert Alajos tollából megjelent az amerikai gazdák legelterjedtebb lapjának, az «American Agriculturist»-nak egy közleménye, mely 12 pontba foglalja az amerikai gazdák többtermelési törekvéseit. Lássuk az egyes pontokat s lássuk, hogy állunk mi, erdélyi gazdák e követelményekkel szemben.

1. «Három haszonállatot tartani ott, ahol eddig egy volt.»

Mint látjuk már mindjárt az első pont rendkívül megszívlelendő s ha széte kintünk — különösen a nagyobb gazdaságokban, nem egy esetben éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk, — mert a haszonállattartás helyes arányait okszerű gazdálkodás mellett a szántóföld mennyisége szabja meg és aztán csak annak minőségét igazgatják a piaci és egyéb viszonyok. Ezen arányt természetesen a trágya mennyiség szempontjából értem s hogy nem csak a szántóföldre, hanem rétekre és legelőkre is kell gondolni az is természetes, mert régi közmondás, hogy «a rét a szántóföld anyja» s ezt vallja az amerikaiak második parancsolatja is, mert így szól:

2. «Takarmánynövényeket, réteket és legelőket, annyira megjavítani, hogy kétszer annyit és kétszer oly jót teremjenek mint eddig.»

Hogy a trágyázáson kívül miben áll a rétek és legelők javítása, arra hosszadalmas volna e cikk keretén belül kitérjedni, de azt hangsúlyozni kívánom, hogy éppen a trágyázásra való tekintettel az istálló trágyán kívül alkalmazzunk műtrágyákat is úgy a rétekre, mint a szántóföldre, mert azok jó hatásáról egyszerű kísérletek útján mindenki meggyőződhetik.

A harmadik pont a kertészet körébe vág és így hangzik:

3. «Gyümölcsöt, konyhavegyeményt és más terményt hozamban és minőségben lényegesen megjavítani.»

Mi rengeteg követelni való van e téren minálunk, élesen bizonyítja az, hogy pld. gyümölcstermelésünkre úgy szólva

semmi gondot sem fordítunk, legfeljebb annyit tesz meg aki megteszi, hogy gyümölcsfát ültet, de aztán azzal, hogy export képes fajtaikat ültetné nagyobb tömegben, vagy azzal, hogy gyümölcsfáit ellenségek ellen védje, gondolja, továbbá, hogy trágyázza, vajmi keveset törődik s mikor sok termést ad az Isten, ki gondolt annak helyes conserválására? Elmondhatjuk azt, hogy gondolni gondol ugyan, hisz a kormány is kölcsön gépekkel igyekszik előltni például az aszalással foglalkozó községeket, de, hogy használták-e valahol, azt nem tudom, pedig annyi szilva termett egyes községekből, hogy a kutya is azt evett. Így vagyunk egyéb aszalmányokkal is. Kolozsvárt az utolsó szatócs szlavonai vagy bosnyák aszalt szilvát és amerikai aszalt körtét és barackot árul. Már pedig, ha az aszalás nem fizetné ki magát jobban — mondjuk a szilvánál — mint a pálinka, meg szilvaiz főzés, — akkor bizonyára nem bírná el a messzi földről való ideszállítás. Arról hogy zaimi ugorkát árulnak nálunk és hogy bolgár kertészek látják el a fogyasztás 50 százalékát városainkban nem szólok, mert azt mindenki tudja.

A 4-ik pont így szól:

«Nem több holdon, de több métermázsza tengerit, búzát, zabot és más gabonát természetesen holdanként mint eddig.»

E ponttal szemben az utóbbi időben mi történt? Sok-sok parcellázás s ennek a következménye az, hogy az a gazda, a ki eddig 10 holdját mivelte rosszul, ezután 20 holdját műveli még rosszabbul, mert anyagi ereje alig elég arra, hogy, ujonnan vásárolt földje után fizesse a súlyos kamatokat, nem hogy hasznos befektetésekkel földjének termőerejét és így egész gazdálkodásának jövedelmezőségét emelje.

E ponthoz még hozzá fűzhetjük munkaerőnk gyarapítását, a gépkultúra és elsősorban a motorikus szállítás megoldását és fokozását erre kedvezőtlen fekvésű hegyi talajainkon is.

5. pont. «A haszonállat állományt megjavítani úgy, hogy húst, vaját, tojást, sajtot és egyéb terményeket nagy mennyiségben exportáljunk a külföldre.»

E tekintetben — úgy általánosságban szólva — örvendetes haladás észlelhető nálunk is, de még e téren is sokat, nagyon sokat kell haladnunk.

6. pont. «Forgalmi eszközeinket, pénzintézeteinket és a pénzforgalmat reformálni, hogy déli államainkban is a gazdasági termények piacra hozatala és értékesítése egységessé és könnyebbé tétessék, hogy fogyasztó közönségünk olcsóbban juthasson a gazdasági terményekhez.»

Erre is meg van nálunk a törekvés, de mind a vajadás jegyében s a mai pénzváltásos időkben mondhatjuk, hogy kátyuban. Hányszor hallottunk és olvastunk már hűtököcsi berendezésekről, olcsó gazdahitelről s mióta és meddig nyögjük különösen mi erdélyi gazdák a közvetítő kereskedelemnek e pesti árakhoz való alkalmazkodását olyan formán, hogy sokkal alacsonyabban vásárolnak, mint a pesti árak! Ez alól az egy tengeri a kivétel.

7. Természeti kincseinket, különösen erdőségeinket bölcsen hasznosítani úgy, hogy meghozzák a kellő jövedelmet,

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kiegészítők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 1005

de mellette megőhassuk a jövőendő nemzedékeink részére.»

Hány erdélyi fürdő küzd a léttel, hány letarolt erdőségnek köldös a gazdája a rossz értékesítés miatt s hány helyen kap a jövőendő nemzedék apái szálasa helyén kopár kecske legelőt? Bizony sok az ilyen példa s mind ezeknek megszüntetése nemzeti érdek!

8. pont. *«Utainkat, vasutainkat, folyóinkat és kikötőinket megjavítani, hogy egy hatalmas nemzet követelményeinek életet tehessenek.»*

Mindez sürgős kívánság nálunk is, hisz vannak vidékek, hol a 6 heti esőzés után a közlekedés a szó szoros értelmében lehetetlen, vasutunk meg oly kevés, hogy mindig újakat mérnek ki, de *sajnos csak mérik*. Vizi utakról, kikötőkről keveset beszélhetünk mi erdélyiek, de a Maros folyó hajózhatóvá tétele egy olyan immár másodizben felszínre hozott kérdés, melynek megoldása nagy áldás volna.

9. pont. *«Iskoláinkat megjavítani, hogy minden fiatal ember, vidéken és városban képességben, egészségben és jellemében nevelődhessen — körülményeinek megfelelő mesterségét értve, szeretve és használva.»*

10. pont. *«Iskolát és otthon, gazdaságot és gyárat jobban összekötni úgy, hogy kölcsönösen egymás javára szolgálhassanak.»*

11. pont. *«Ebben és más formában segíteni a közszolgálatot (közigazgatást), hogy az becsületes, komoly és szerény legyen, hogy így minden ember életét, szabadságát élvezhesse és boldogulását megtalálhassa.»*

12. pont. *«Mindent elkövetni, hogy bensőségebb és magasabb arányu falusi élet által egész nemzetünk is még nagyobbá és hatalmasabbá legyen.»*

Olvassuk el a három utolsó pontot, még egyszer figyelmesen, mint a hogy fülünkbe mondja a pap szószékéről alapjének magvát, mert ha a nagy és hatalmas amerikaiak «nagyobbá és hatalmasabbá» akarnak fejlődni a falusi élet «magasabb arányu és bensőségebbé szervezése által», hát nekünk «kicsinyke magyaroknak» kik még saját hazánkban is szám talan ellenséggel küzdünk ez az egy utunk van a boldogulásra, mert «a falu a nemzet ereje» Szaksajtónk tele van a falu bajjaival s kormányunk is rég felismerte a falusi élet átszervezésének fontosságát, mert hiszen a gazdakörök, hitelszövetkezetek, fogyasztási szövetkezetek, állatbiztosító szövetkezetek, népházak, praktikus megírott népies könyvek, folyóiratok, szaklapok, gazdasági előadások, háziipari tanfolyamok, minden féle uton és módon nyújtott kedvezmények, jutalmazások, járási kiállítások stb. stb. mind azt a gyönyörű célt szolgálják, de ritka falu az, hol akad a szép főrékvéseknek lelkes zászlóvivője, népével együtt gondolkozó, együtt érző papja, tanítója, jegyzője, mert ők a hivatottak az eszme elhíntésére. Másik baj az, hogy nem egy helyen köves talajra hull a legnagyobb odaadással elhíntett mag is a nép között s ilyen helyeken bizony idő kell, míg a

szétporló kőből termékeny talaj lesz — de azt hangsúlyozom, hogy *folytonos műveléssel* előbb lesz termékeny, mint a nélkül s ha nem miveljük a kártékony gyomok, milyen az *erkölcstelenség, iszákosság, dologtalanság* annyira elszaporodnak, hogy majd beletörök a legjobb eke is a talaj megjavításába.

«Kössük össze az iskolát az otthonnal» itt kezdődjön a talaj művelése. A *gyermek lelkét nyerje meg a tanító, a pap az iskolában* — s erre a gyönyörű hivatásra *nyerjen alapot a tanító képzőben, a theológián*. A gazdakörökben, népies előadásokra *édesgetett öreg koponyák, elfásult lelkek, nehezen veszik be a szép eszméket* s a korcsmában elejtett egyetlen demoralizáló szónak előbb akad 100 követője, mint annak amit a «tanár ur» csak egy fél órával azelőtt elmondott — lelkes szavakkal — egyetlen egy!

Gyurjuk át a fiatal nép lelkét s akkor aztán eltudunk követni mindent, hogy magasabb irányu és bensőségebb falusi élet által *egész nemzetünk naggyá és hatalmasabbá legyen s ennek első feltétele megfelelően szervezett iskola — hivatásuk magaslatán álló papok és tanítók* s majd ha ez mind meg lesz, akkor — e kereten belül — a magyar nemzeti állam is olyan erős sarok követ nyer, hogy ellenségeink csak ártalmatlan irigyeinkké lesznek.

Akkor majd több olyan örvendetes haladást fogunk látni, melyekről dr. Cséner Lajos falvaink fejlesztésének lelkes irányítója és buzgó munkása «Falufejlesztés az erdélyi részeken» című legújabb megjelent művében megemlékezik. Adja Isten, hogy úgy legyen.

A rétek felujtása.

Írta: Gáspár József.

III.

Talaj.

A rétfelujtás szempontjából a talaj majdnem közömbös előttünk, mert amely talaj már huzamosabb ideig, mint rét állott hasznosítás alatt, az éppen úgy használható rétnék a felujtás után is, vagy talán még jobban, mivel a réthez fűződő feladatok megoldására, a felujtás után kedvezőbb feltételek közé jutott. Egészen közömbös azonban a talaj, a rétfelujtás szempontjából sem lehet előttünk, mert az a rét, melynél a hozam minőségi és mennyiségi hiányait nem a külső körülmények — elmaradt trágyázás, rendszertelen legeltetés — hanem belső okok — fekvés, összetétel — idézték elő, ott egy magára a felujtás sem fog eredményre vezetni. Erre az állapotra helyezkedve tehát nem lesz érdektelen, bármily röviden, a felujtás szempontjából is foglalkozni a rétek talajával.

Ismeretes a gyakorlatból előttünk, hogy a sikon, völgyekben, lapályokon fekvő s többé-kevésbé nedves természetű

rétek azok, melyek többször használhatók évenként s nagy termésekkel szoktak fizetni; míg a magas fekvésekben és oldalos helyeken elterülő s legtöbbször száraz természetű rétek, kevés kivételtől eltekintve csak egyszer kaszálhatók s vastag rendeket akkor sem adnak. Ha tehát a felujtás után (biztos és nagy eredményre akarunk számítani, amit a felujtással járó nagy költségek kell is, hogy akaratunkká tegyenek: azokra a rétekre tereljünk elsősorban figyelmünket, melyek akár mélyen, akár magosan fekszenek — de jó nedvesség tartók. Minthogy pedig a talajnemek között: az *agyag*, a *vályog* és a *televény* telepek bírnak nagyobb nedvtartó képességgel — a felujtásnál is ezeken a talajnemeken várhatunk nagyobb eredményt.

A talaj nedvességi viszonyához fűződő feltételeknél azonban bizonyos hátravonalat kell megállapítanunk, mert, ha túllépi a nedvesség azt a mértéket, melyet az édes füvek elbirni képesek, a felujtás nem jár eredménnyel, a vetett édes füvek rövid idő alatt kipusztulnak s helyüket újra a savanyu füvek foglalják el. Egyébiránt, különben, a nagyobb foku nedvességnél technikai okok is utjában állanak a felujtás keresztül vitelének — a túlmedves talajt felszántani nem lehet. A szárazsági foka a talajnak semmi akadályt nem gördít a felujtás elé, annál csak később a felujtás után áll elő az a kedvezőtlen jelenség, hogy a felujított rét, jó termést ad — de keveset. Mindenesetre azonban mégis többet, mint a felujtás előtt adott.

A szikestalaju rétek felujtásánál igen nagy óvatosság tartandó be, mivel itt nem külső, hanem belső okok állanak utjában annak, hogy a talaj teljes mértékben kifejezésre hozza termő erejét. A felujtás után a szikestalajon csak akkor várhatunk eredményt, ha azt talajjavítással is kapcsolatba hozhatjuk, mert, ha ezt nem tesszük, a felujtási kísérlettel pár évig kivonjuk a rétet, még az eddigi szikes használhatóság alól is. Tehát a túlmedves, savanyu füveket termő és szikes réteket csak azután vegyük felujtás alá, ha előbb talajjavítás alá vetettük: az előbit vizmentesítettük, az utóbbit pedig homok felhordásával változtattuk meg költtségében is a nedvesség iránti magatartásában.

A sikés talaju rétek felujtásánál igen mondottak után, csak az olyan talajon fűzhetünk reményt, mely a feltétlen réttalajhoz tartozik. A száraz természetű talajok is háládatosak a felujtás iránt,

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKÓCZI-UT 72. SZÁM (gróf Károlyi-palota.)

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával. Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalon, iroszoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkezd a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemeleten. Szobák naponta 2795

4 koronáért kaphatók. — Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

ezeknél is emelkedik a termés, de azért az ilyen talajok mégis inkább csak legelőknél valók, mivel különösen száraz években oly kevés terméssel fizetnek, hogy alig térül meg általa a reá fordított termelési költség.

Éghajlat.

Azok után, amiket a rétfelújítással kapcsolatban a talajról elmondottunk, az éghajlat szerepe annyira kibontakozva áll előttünk, hogy ezzel külön cím alatt foglalkozni szintúgy fölöslegesnek látszik. De hogy mégis felvisszük az éghajlatot is tárgyalásra s külön fejezetet is adunk, tesszük ezt azért, hogy ezzel is kifejezésre hozzuk azt a jelentőséget, mellyel az éghajlat a réti növényzetre s ezek útján jelen tárgyunkra — a rétfelújításra gyakorol. A talaj érrevalóságát annak nedvtartó képességében jelöltük meg — első helyre tettük azt, mely a nedvesség felé hajlik, megindokolva azzal, hogy a réti növényzetének tuhyomó részét képező pázsitfélék sekélyen gyökereznek, tehát a gyorsan kiszáradó fertalaj csak úgy láthatja el elég nedvességgel a növényzetet, ha általában nedvtartó — át nem eresztő. Minthogy pedig a talaj nedvessége a csapadékból ered, önként következik, hogy a rétfelújításhoz ott számíthatunk biztos sikerre — ahol az éghajlat csapadékban gazdag.

A rétfelújítására a csapadék fontosabb tényező, mint a talaj termőereje: a gazdag talaju Alföld száraz klímája nem kedvez a rétnak s annál kevesbé a rétfelújításnak, míg a jóval szegényebb talaju Felföldön a gazdag csapadék mellett kitűnő réteket találunk, melyeken a felújítás is nagyobb eredménnyel jár.

Ezek után tehát azt a következtetést vonhatjuk le az éghajlathoz kötött kívánalmakra nézve: hogy a rétfelújítás után eredményt csak ott várhatunk, ahol elég a csapadék. Ilyen éghajlat alatt is a rétfelújításra az az év nyújt kedvezőbb kilátást, amely a természetis időjárástól eltérőleg — csapadékban gazdagabb. Hosszu évek során a legkedvezőbb volt erre az 1912. év, melyben a gyakori esőzések folytán, még az olyan magvetés is sikerült, mely semmiféle alátakarást nem kapott, az eső egy beverte a talajba a reá szort magot, hogy az ott huzamos ideig nedvességgel érintkezve, minden alátakarás nélkül csirázásba indult, míg rendes körülmények között abból egyetlen egy szem sem kelt volna ki.

A rétek növényzete.

A réten található növények fajtája jóval meghaladja a százat, ezek minde-
nikével részletesen foglalkozni, ennek a kis közleménynek a keretében — messze túl haladna feladatunkat. Nem is lehet célunk ezek mindenikének ismertetése a rétfelújítás szempontjából azért sem, mivel a réti növények fajtái a magkereskedésekben csak nagyon korlátozott számban szerezhetők be. Mielőtt azonban az ismertetésre kiszemelt egyes növények részletes leírásához fognék, a tárgyhoz tartozónak találok előre becsátani a rétek

növényzetének általános jellegzését, s foglalkozni ezután az ezek alapján alkotott csoportosítása és osztályozásával.

A rétek növényzetében, ha azzal a használhatóságuk szerint akarunk foglalkozni, megkülönböztethetünk: *takar-mónynövényeket*, azaz olyanokat, melyeket az állatok megesznek, és *nem takar-mónynövényeket*, azaz olyanokat, melyeket az állatok vagy egyáltalában nem, vagy csak kényszerűségből esznek meg. Ez utóbbiakat tehát elég általában nevezhetjük — *gyomnövényeknek* is. A gyomnövények között beszélhetünk megint: *mérges és nem mérges* gyomokról. A mérges és nem mérges megkülönböztetése azonban a gyomoknak nem bir gyakorlati jelentőséggel, mivel sok olyan eléggé ismeretes mérges növény van, melyeket házi állataink egyik-másika nyersen vagy megszáradva elfogyaszt. A juhok pl. minden káros következmények nélkül legelik le a dohánykoron száradt leveleket. A kecske nyersen is megeszi a dohányt, mint a salátát. A tehén a bürökből egészen jóllakásig képes fogyasztani. A kikiricses szénából alig hagynak valami ízéket az állatok stb. 40 év felé közeledő gazdasági gyakorlatomban, mérgesnövénytől elhullott állatot nem láttam. Egy esetre tudok csupán vissza emlékezni, a melynél egy elhullott tehén boncolása után, a bendőben talált *mérgesnövény* állapított meg az elhullás okául. A kételkedésre azonban ennél az egy esetről is megadta az alkalmat az a körülmény, hogy azon a réten, ahol az elhullott tehén legelt, több lerágott fajta növény volt látható, ami mutatta, hogy nemcsak az elhullott tehén evett belőle, hanem ettek abból a többiek is, tehát, ha csakugyan ez okozta az elhullást, több állatnak kellett volna egyidejűleg elpusztulnia.

(Folyt. köv.)

EGYLETI ÉLET.

Állatdíjazás Nagysármáson. Az E. G. E. Kolozsmegyei osztálya folyó hó 27-én Nagysármáson állatdíjazást rendez. A bírálóbizottság elnöke: gr. Béli Kálmán; tagjai: dr. Gaál Dezső, Ugron Ferenc, Ugron Jenő, Lázár Gábor, Bitai Ferenc, Szász Dezső, Szász Ferenc, Gidófalvy Kálmán, Balla Lajos, Elekes Lajos, gr. Béli György, Wachsmann Péter, Simon Dénes, Borbély Ferenc.

Hivatalból tagjai a bizottságnak a gazdasági felügyelő, járási állatorvos és főszolgabíró és a szakosztály előadója. Az állatdíjazáson a kispasztók magyarfajta tenyész szarvasmarhái díjazhatnak. A díjazás fél 10 órakor kezdődik.

Állatdíjazás Bánffyahunyadon. Az E. G. E. Kolozsmegyei osztálya október 20-án, vasárnap Bánffyahunyadon állatdíjazást rendez. A bírálóbizottság elnöke: dr. Szentiványi József; tagok: Jósza Gyula, Szlaviványi János, akad. tanár, Szikszay Ferenc, Gál János, Mátyás Ferenc, Nagy Sándor.

Gazdakörök szántásverseny Szászfenesen. A kolozsmegyei gazdasági szakosztály gazdaköri tagok részére Szászfenesen október 27-én, d. u. 2 órakor az ugarföldön *szántásversenyt* rendez, melyen mindenféle fogattal és ekével (szomszédos köz-

ségekből is) a kispasztók résztvehetnek. Jelentkezni a szászfenesi gazdakör elnökénél kell.

A jelentkezőknek egy-egy 100 négyszögletes parcella jelöltetik ki s akik a legjobb szántást végzik a bírálóbizottság véleménye alapján, azoknak tisztelet díjak (gazdasági eszközök) osztatnak ki jutalmul.

Esős időjárás esetén a szántásverseny elhalasztatik.

A bíráló-bizottság tagjai: Dr. Páter Béla, dr. Seifried Károly, Török Bálint, Wolszky Győző, gyalui Rosenberger Sándor, Juhász Árpád, Tokaji Béla, Kovács Béla.

Szántásverseny kalotaszentkirályon. A kolozsmegyei gazdasági szakosztály gazdaköri tagok részére Kalotaszentkirályon október 20-án, d. u. 6 órakor az ugarföldön *szántásversenyt* rendez, melyen mindenféle fogattal és ekével (szomszéd községekből is) a kispasztók résztvehetnek. Jelentkezni a kalotaszentkirályi gazdakör elnökénél kell.

A jelentkezőknek egy-egy 100 négyszögletes parcella jelöltetik ki s akik a legjobb szántást végzik a bírálóbizottság véleménye alapján, azoknak tisztelet díjak (gazdasági eszközök) osztatnak ki jutalmul.

Esős időjárás esetén a szántásverseny elhalasztatik.

A bíráló-bizottság tagjai: Dr. Persina Viktor, Jósza Gyula, Wolszky Győző, Wiski József, ifj. Régeni Ferenc, Barabás Árpád, Nagy Sándor tisztartó, Jósza Samu, Kufass János, Kolcsár Márton, Lovász András.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kühne Károly — A „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság elnökgazdája folyó hó 15-én életének 43. évében Mosonban elhunyt. A megboldogult Kühne Edének, aki a magyar mezőgazdasági gépgyártás terén uttörő munkát végzett, volt a fia s mint az apja kezdeményezésének méltó letéteményese szakavatott munkásságával a későbbi részvénytársasággá alakult vállalat fejlesztése körül is elévülhetetlen érdemeket szerzett. Nyugodjék békével!

— II. orsz. szövetkezete f kongresszus. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége folyó évi október hó 24-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor, Budapesten, a fővárosi Vigadó nagytermében tartja a II. országos szövetkezeti kongresszust, melynek tárgysorozata a következő: 1. A kongresszus megalakulása. 2. Elnöki megnyitóbeszéd. Tartja: Mailáth József gróf, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége elnöke. 3. Városi fogyasztók ellátása és a falusi termelők szövetkezése. Előadó: Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára. 4. Tejszövetkezetek szervezése és a tejszövetkezeti központ. Előadó: Ujhelyi Imre, gazd. akadémiai igazgató, a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület ügyv. alelnöke. 5. Állattenyésztésünk fejlesztése és a szövetkezeti állatbiztosítás. Előadó: Kovács József, gazd. akadémiai tanár. 6. Esetleges indítványok, amelyek a kongresszus előtt az elnökséghez írásban beérkeztek. — Különben a kongresszusra már eddig is félezernél több résztvevő jelentkezett a különféle szövetkezetek részéről. Bejelentettük részvételüket a délvideki s a drávántuli szerb, valamint az erdélyi szász szövetkezetek. Tekintettel arra, hogy ezuttal a szövetkezetek különböző ágai találkoznak egy külső keretben impozáns gyűlésen, felhasználják ezt az alkalmat Károlyi Sándor gróf emléké-

nek ünneplésére is. A «Hangya» indítványára határozni fognak a nagy szövetkezeti vezér palotájának emléktáblával való megjelöléséről.

— **A szőlők állapota.** A földmivelésügyi miniszterhez a szőlészeti és borászati felügyelőkől beérkezett jelentések szövegei igen deprimálóak. Mindhárom erdélyi kerületből csaknem egyformák. Az idő kedvezőtlen, a szőlő fejletlen, a mennyiség csökken, a minőség gyenge. Az árak természetesen emelkednek. Az egyes kerületekből érkezett jelentések a következőleg hangzanak:

Nagyenyedi kerület. (Alsófehér, Hunyad és Szeben vármegye.) A folytonos esők miatt a szőlő rosszul érik, ami megéri, az elrothad. Mennyiségileg és minőségileg is gyenge termés várható.

Dicsőszentmártoni kerület. (Kisküküllő, Nagyküküllő és Udvarhely vármegye.) A hűvös és esős időjárás miatt a szőlő nem fejlődik, mennyiségileg és minőségileg is gyenge termésre van kilátás. Must ára 60 korona hl-ként.

Marosvásárhelyi kerület. (Marostorda, Torda-aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód vármegye.) A hűvös időjárás és sok eső miatt a szőlők lassan fejlődnek és így igen gyenge minőségű és mennyiségű termésre van kilátás. Mustért 60—70 koronát ígérnek hl-ként.

— **Méhészgyűlés.** Az Erdélyi Méhész Egyesület Jósika Gábor báró elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésén Balázs Ferenc dr. főtitkár tett jelentést a nyár folyamán Kolozsvárott rendezett országos méhészeti kongresszus és kiállítás eredményéről. Köszönetet szavazott a választmány Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszternek, a Méhészeti Egyesületek Országos Szövetségének, az Országos Magyar Méhészeti Egyesületnek, a vármegyei társaságoknak, az O. M. G. E.-nek, az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek és mindazoknak, akik az egyesületet a kongresszus, valamint a kiállítás sikere érdekében támogatták. A díszlevelek és érmek már elkészültek. Szétküldésüket a napokban kezdi meg az egyesület. Tudomásul vették ezután a főtitkári jelentést, majd a pénztári számadást. Liphay Béla cs. és kir. kamarás táviratilag mentette ki magát az ülésről.

— **Az erdélyi jellegű magyarfajta szarvasmarha elterjedése.** Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületénél törzskönyvelt tenyészállatokat az erdélyrészi állattenyésztő gazdaközönségén kívül, nagy előszeretettel vásárolják a nagyobb alföldi és felvidéki uradalmi tenyészetek vezetői és az erdélyrészi községek is, mint az egyesülethez beérkezett jelentésekből kitűnik. Törzskönyvelt bikákat vásároltak legutóbb Nagysármás, Balázstelke, Szászváros, Harta, Barót, Bázna, Gerend községek, valamint Torda és Dicsőszentmárton városok.

— **A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete** Teleki Józsefné grófnő elnöklésével ülést tartott, melyen Jandaurek Vince ügyvezető alelnök bejelentette, hogy a szeptemberi nemzetközi baromfiképzésre csak egy pár magyar tenyésztő jelentette be részvételét. Javasolni fogja tehát az egyesület a földmivelésügyi kormánynak, hogy a magyar kiállítóknak a szeptemberi kiállításon való szerepeltetésétől ez alkalommal tekintsen el, azonban a földmivelésügyi minisztérium állattenyésztési ügyosztályának egyik tagját küldje ki a kiállítás tanulmányozására. Jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Rácz Ödönnek a fouloni lud és az aylesburgi kacsa standardjának kidolgozásáért. Winkler János főtitkár előterjesztése alapján elhatározták,

hogy belépnek a Londonban most megkült baromfitenyésztési tanárok és kísérletezők nemzetközi szövetségébe s végül 22 új tagot vettek föl az egyesületbe, kikkel a tagok száma 783-ra emelkedett.

— **Nemzetközi kórtani kongresszus.** Október hónap második felében ül össze Párisban az első nagyszabású összehasonlító nemzetközi kórtani kongresszus, melynek célja a kórokat okozó jelenségeknek tanulmányozása és az emberi, állati és növényi betegségek között esetleg fennforgó összefüggések kutatása. A kongresszus három főosztályra oszlik. Egyik az emberi betegségeket, másik az állati kórokat, harmadik a növényi kórokat okozó mikroorganizmusokkal foglalkozik. Magyarországból a tudomány egymek részéről Lőte József dr. kolozsvári egyetemi tanárt, az állatorvosi főiskola részéről Hutya Ferenc dr. az állatorvosi főiskola rektorát, a selmezbányai bányászati és erdészeti főiskola részéről pedig Kövessi Ferenc dr. főiskolai tanárt küldték ki a kongresszusra.

— **Az O. M. G. E. vidéki gazdasági előadásai.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a vármegyei gazdasági egyesületek által együttesen rendezendő téli gazdasági előadások programját most állapítják meg. Főhívta tehát az O. M. G. E. a vidéki szervezeteiket, hogy mielőbb nyilatkozzanak az O. M. G. E.-nél az iránt, hogy hol és mikor kívánják megtartani a közösen rendezendő előadásokat. Milyen közérdekű kérdéseket kívánnak kitűzni tárgyalásokra; igényt tartanak-e a központ által kiküldendő előadókra és kiket óhajtának előadókul megnyerni. A vidéki előadások programjának megállapításánál az érdeklődés mértéke és a jelentkezés sorrendje szolgál alapul.

— **Állatdíjazás.** A Marostordavármegyei Gazdasági Egylet október 28-án Mezőbándon tenyészállat díjazást rendez az alsó-marosi járás területéről, a Maros lúdlodáról kis- és középbirtokosok által felhajtandó tenyészállatok jutalmazására. Kiosztatik 500 korona, kétharmad részben erdélyi fehér tehének, egyharmad részben tarka tehének, üszők és borjak jutalmazására és 30 K fehér tenyészbikákra a bizottság által a helyszínén meghatározott összegben.

— **Egy pár szó a denaturált cukor használatáról.** Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter közbenjárása folytán a pénzügy miniszter ur a méheknek szükségéből való etetésére 5000 mázsa 4% homokkal és 1% fűrészpórral denaturált adómentes cukor szállítását engedélyezte. A megrendelésre vonatkozó íveket, melyen a denaturált cukor cukor használatára le van írva, az erdélyi részekben szét is küldte az Erdélyrészi Méhész-Egyesület. Sajnos, hogy ennek is be kellett következni. Dr. Balázs Ferenc, az E. M. E. főtitkára inti a méhészközönséget, hogy a denaturált cukor használatára 2 élű fegyver, azzal nagyon óvatosan kell bánni, nehogy a méhész azt gondolja, hogy ez a tiszta méz minden tekintetben pótolja s így méhesedlésre vonatkozó íveket, melyen a denaturált cukor használatára le van írva, toberben kész veszedelem, aki most ezt teszi, el lehet méhesaládjai pusztulására készülvén, mert a feleletlen cukrot a méhek befedezni nem tudják, az megsavanyodva, megerjedve a méhesaládok vesztét okozza. Aki tehát csak teheti s ha a mézét valahonnan drágán is veszi, ha szükségét látja, etesse családját nagy adagokban rendes pergetett érett mézrel, a denaturált cukorral való etetést okvetlenül hagyja tavaszra február, márciusra mikor a méhek már nemsokára kimehetnek, vagy már kirepültek, kitisztultak. Most tehát jó lesz a méhesaládokat amny

tiszta mézrel ellátni (legjobb a befedezett lépes méz), amennyi a tisztuló kirőpülésig elegendő. Ez évben a rajoknak nincs elegendő méz készletük. A méhész segítsen úgy magán, hogy az anyatörzsekéből inkább vegyen el egy pár keretet, ossza meg a mások között elég erős rajokkal s tavasszal pótolja a denaturált cukorral, amikor a higitást, vegyítést illetőleg a megrendelő lapon leírt utasítás tartandó szem előtt.

— **Borászati statisztika és állami bornyilvántartás.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a m. kir. kereskedelmiügyi miniszterhez felterjesztést intézett, melyben kérte, hogy a szüreti eredményre vonatkozó statisztikai adatok ezental sokkal hamarabb, azonkívül pedig a borkészletre és fogyasztásra vonatkozó adatok is időközönként közöltesse. Szintúgy kérte az egyesület, hogy a hazai szőlészeti statisztika részletes kidolgozásban mielőbb adassék ki. Kérte az egyesület, hogy egy minden év borterterméséről szóló megyék és törvényhatósági városok szerint összesített kimutatás minden évben legkésőbb a következő év február végéig megjelenjen és hogy a borkészlet nyilvántartassék, ugymint az a külföldön szokas és a régi borkészletről évenként legalább kétszer és pedig a szüreti adatok közlésekor és néhány héttel a szüret előtt, pl. minden év szeptemberében, egy kimutatás közzétételük. Ezen kívánságok teljesítése esetén a hazai borforgalom remélhetőleg meg fog élni.

— **Mütrágyázási kísérletek.** Az erdélyi vármegyékben már két éve sikeres mütrágyázási kísérletek folynak. Az 1911. évi kísérletek alkalmával Kisküküllő vármegyében szuperfoszfáttal kísérleteztek és a terméstöbblet a mütrágya javára kataszteri holdanként 084 mm volt. Az idén Erdélyben Kolozs, Torda-aranyos és Udvarhely vármegyékben folynak kísérletek, a kisgazdák körében. A kísérletezéshez szükséges mütrágyát, vármegyénként 100—100 mm-át, a Mütrágyát Értékesítő Szövetkezet ingyen bocsájtotta rendelkezésre az O. M. G. E. útján.

— **Szőlővesszők eladása állami telepekről.** Az állami szőlőtelepeken természetesen szőlővesszőket és szőlőoltványokat kizárólag hazai szőlőbirtokosoknak adják el. **Amerikai** fajta szőlővesszők ára: I. osztályu sima vesszők ezre 16 korona, II. osztályu sima vesszők ezre 8 korona; I. osztályu gyökeres vesszők ezre 32 korona, II. osztályu gyökeres vesszők ezre 16 korona. **Európai** bortertermelő-fajta szőlők vesszők ára: I. osztályu sima vesszők ezre 10 korona, II. osztályu sima vesszők ezre 5 korona; I. osztályu gyökeres vesszők ezre 20 korona, II. osztályu gyökeres vesszők ezre 10 korona. **Csemege** fajták: I. osztályu sima vesszők ezre 16 korona, II. osztályu sima vesszők ezre 8 korona; I. osztályu gyökeres vesszők ezre 32 korona, II. osztályu gyökeres vesszők ezre 16 korona. A gyökeres, fás szőlőoltványok ezre 240 korona. A sima zöld szőlőoltványok ezre 820 korona. A szállítási összes költségek benne vannak az árakban. Egyedül a vasúti vitelár terheli a vevőt A vételajánlatokat november hónap végéig kell beadni a kerületi szőlészeti és borászati felügyelőkhöz, illetőleg a vincellér iskolai igazgatóságához. A szétküldés a vevők óhajta szerint vagy ősszel, vagy tavasszal történik. Egy-egy ajánlattevőnek 20,000 darab sima, 10,000 darab gyökeres szőlővesszőnél és 8000 darab szőlőoltványnál többet nem adnak.

— **Romániai szőlőtermelők szervezkedése.** A Jassy-i szőlészeti egyesület kezdeményezésére szeptember 21-én ült össze Jassyban, a romániai bortertermelő centrumában az első szőlészeti és borászati kongresszus, amelynek célja az ország szőlőbirtokosait és bortertermelőit közösen érdeklő gazdasági és technikai kérdések

megvitatása volt. Ismeretes, hogy a bel-földi szőlőfajoknak a filloxera rohamos terjedése miatt bekövetkezett pusztulása s a szőlőknek amerikai vesszővel való újraültetése a romániai szőlőket teljesen átalakította. A kongresszus összehívásának indító oka éppen az volt, hogy a gazdák e téren szerzett tapasztalataikat kicserélik és megvitassák az érdekük hathatósabb képviselőjére alkalmas eszközöket és módokat. A kongresszus ülését dr. Cosmovici egyetemi tanár, a helyi szőlészeti egyesület elnöke nyitotta meg, üdvözölte a gazdaközönség képviselőjében megjelent 153 kongresszusi tagot s az ülésen szintén résztvevő Lahovary földmivelségi minisztert. Az üdvözlő beszéd elhangzása után Lahovary miniszter a szőlőkivitel jelentőségét, anyagi előnyeit hangoztatva, az exportra való termelést ajánlotta figyelembe. A kongresszus délutáni ülésén Jarca D. az állami borfogyasztási adó eltörlése érdekében szólalt fel. A harmadik napon dr. Manolesco Strunga olvasta fel ismertetését a szőlő ellenségeiről, nevezetesen az élősdiokról. A következő szónokok a filloxeraadó fenntartása, avagy eltörlése, illetve más célokra leendő felhasználásának kérdését vitatták meg. Spiru Haret volt közoktatási miniszter indítványára a fagykárak elleni kötelező biztosítás elrendelését kérte, majd Spiru Haret a szőlősgazdáknak nyújtandó hitel kérdésével foglalkozott, végül áttért a borhamisítás kérdésére, kívánva a bortörvény szigorú végrehajtását. A kongresszus még a külföldi szőlőmunkások alkalmazásának engedelmzésére, a községi boritaladó eltörlése és a szőlőmivelségi szükségesség anyagok és eszközök vámjának leszállítására vonatkozóan fogadott el határozati javaslatokat.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagu **BOROLINT**.

Ára 80 fillér, próbátvevő 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT**.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**

Ára csomagonként 20 és 40 fillér
Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— Füztermelés állami segítséggel. A mezőgazdasági munkásoknak téli háziiparüzésük következtében igen sok nyersanyagra van szükségük, melynek egy részét külföldről kell behozatniok. Ez a körülmény arra bírta a földmivelségi kormányt, hogy a nemes füztelepek ügyét fölkarolja és azok létesítését állami segítséggel előmozdítsa. Serényi Béla gr. földmivelségi miniszter a községeknek olyan közterületeire, amelyek más célra föl nem használhatók, állami segítséget ad, hogy ezeken nemes füztelepeket rendezzenek be. Holdankint 100 koronát kapnak a községek a talaj előkészítésére és ezenkívül 50 ezer nemes füzdugványt a telep létesítésére. A nemes füztelepek létesítésére vonatkozó kéréseket november 30-ig kell a földmivelségi miniszteriumba felküldeni.

6000 ajándék ára.

Reklám céljából fent jelzett mennyiségű órák ajándékozunk a lap olvasóinak. Csak a legelőgánsabb, — kivánat szerint — úri- vagy női alakú „Noblesse” precíz órák kerülnek szétküldésre. Ilyen azonnal, amíg a készlet tart: Hans Schmitz, arany és ékszerárúháznak, Wien, XIV. Graumanng. 38. 2809

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Eladó

fél és háromnegyedvérű

Karakúl-juhászat.

Az eladó állomány a következő:

2 drb.	tisztavérű kos	
80	„ öreg anya	
52	„ 2 éves anya	2789
67	„ 1 éves anya	
59	„ idei anyabárány,	
összesen 260 drb.		

Cim:
LEITNER ELEK
posta: **Selymesilósva**
vasuti állomás: **Sarmaság.**
Szilágymegye.

KERESEK

január 1-ei belépéssel

nős ispánt, ki szőlő és gyümölcs kezeléséhez szakszerűen ért.

Keresek továbbá egy jókarban lévő kevésbé használt

Ásványi szántépot vagy kis

2802 o h i o t.

Elekes Árpád, intéző.

Harasztos, Tordaaranyosmegye.

Szőlőtelepítők

becses figyelmüket felhívom saját érdekükben, hogy **terjedelmes telepem** a legjobb érmelléki bor- és csemege- legkiválóbb fajú szőlőoltványok, amerikai és európai sima és gyökeres, **a világhíró gyökeres és sima Delaware** vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb választékban szavatosság mellett fajtisztán bocsátatnak eladásra, őszre és tavaszra való szükségletüket még most előjegyeztenni szíveskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen és bérmentve küldöm meg. Cimem:

Kágyi Szabó István

érmelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos

Bihardiószeg.

2784

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:

Alapítványok kormány hozzájárulásával	Korona.
Tartalékok	2,488,780.—
	2,319,595,25
Összesen:	5,808,376,25

1901 évi föléleg

1902	90,349,—
1903	59,782,26
1904	109,331,73
1905	72,438,23
1906	61,730,60
1907	30,243,65
1908	41,877,32
1909	81,083,76
1910	106,589,64
1911	120,164,38
	148,378,16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módoratok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a **GONDVISELÉS** Országos Központi Segélyező Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiképzési (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden körtségben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Kerkel-utca 20. sz. 2908

Zsákat, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, **Mádor-utca 31-33.** A Fischer-féle **szőlőkötözőfonál** jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Eladó

tíz waggon első osztályu étkezési célra és

vetőmagnak is alkalmas

Magnum Bonum-Burgonya

ab: Kolozsvár vasutállomás.

Eladó termelő címét megadja: a kladóhivatal.

2813

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Ingyatlanok eladása.

Kolozsvár sz. kir. város határában befejezett tagosítás után birtokba vett alábbi és az **uj** helyrajzi számokkal jelölt birtokrészek szabad kézből, külön-külön is **eladók.**

Házsongárd dűlőben	7376	hrs.	4 kat.	hold	1316	□-öl
Kövespad dűlőben	9551	hrs.	1 kat.	hold	1015	"
Kövespad dűlőben	9552	hrs.	1 kat.	hold	993	"
Kövespad dűlőben	9564	hrs.	1 kat.	hold	524	"
	9993					
Szentgyörgyhegy alatti berekben	9994	hrs.	5 kat.	hold	284	"
	9995				275	"
Szentgyörgyhegy alatti berekben	9996	hrs.	1 kat.	hold	500	"
	9997				516	"
Szentgyörgyhegy alatti berekben	10049	hrs.	3 kat.	hold	819	"
Szentgyörgyhegyi szőlő dűlőben	10277	hrs.			216	"
Nádas melléke	11376	hrs.	3 kat.	hold	692	"

Összesen 27 kat. hold 452 □-öl.

Érdeklődőknek közelebbi felvilágosítást nyújt:

2806

Papp Elemér Kolozsvárt, VI. ker. Menostori-ut 132. sz. alatt.

Eladó

az ördögösi gazdaságban elsőrendű petkusi vetőrozsa, aminek termés hozama ez évben 20 mm. volt kat. holdanként, mmként 20 koronáért ab. Aranyos-Gyéres állomáson a vevő zsákjában. Levélcím:

Nagy Dénes földbirtokos Torda.
2797 II.

Keresek egy ügyes fáradhatatlan

béresgazdát,

aki egy nagyobb intenzív gazdaság vezetésére alkalmas lenne.

Cím a kiadóhivatalban megtudható.

2797 I.

Megvételre keresek fajtisza

kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot

bármily mennyiségben.

Szíves ajánlatokat „Dunántuli“ jeligére

a kiadóhivatalba kérek.

2786 I.

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával.

2749

Gy. 200	Sz. 615	Sz. 745	Gy. 705	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 720	Gy. 835	Sz. 615	Gy. 1040
" 1030	" 722	" 1252	" 626	érk.) Kolozsvár	(ind.)	" 619	Gy. 1031	" 640	" 113
Sz. 1051	" 832	" 115	" 646	ind.) Aranyos-Gyéres	(érk.)	" 544	" 959	" 612	Sz. 1256
" 1223	" 1017	" 250	" 753	érk.) Kocsárd	ind.)	" 413	" 837	" 448	" 1146
" 101	" 1057	" 329	" 814	érk.) Tövis	(ind.)	" 380	" 808	" 417	" 1120
" 214	" 1232	" 520	" 853	ind.) Küküllőszeg	(érk.)	" 210	" 723	" 308	" 1029
" 301	" 183	" —	" 905	érk.) Kiskapus	ind.)	" 132	" 711	" 222	" 1000
" 346	" 206	" —	" 928	érk.) Segesvár	ind.)	" 101	" 650	" 153	" 930
" 502	" 303	" —	" 1009	érk.) Héjasfalva	ind.)	" 1212	" 614	" 1257	" 843
" 712	" 447	" —	" 1112	érk.) Brassó	ind.)	" 1040	" 515	" 1124	" 713
" 813	" 527	" —	" 1129	érk.) Budapest K. p. u. a gyorsvonat	érk.	" 1008	" 453	" 1058	" —
" 1245	" 856	" —	" 225	érk.) Arad	(ind.)	" 636	" 148	" 741	" —
Gy. 705	Sz. 750	Gy. 200	Sz. 930	ind.) Piski	érk.	Sz. 545	Gy. 125	Sz. 725	Gyv. 920
" 1232	" 329	" 658	" 602	érk.) Alvinc	(ind.)	" 934	" 820	" 1142	" 416
" 1247	" 404	" 708	" 632	ind.) Gyulafehérvár	(érk.)	" 852	" 808	" 1050	" 403
" 400	" 902	" 1019	" 1047	érk.) Tövis	ind.)	" 421	" 455	" 614	" 1244
" 500	" 1032	" 1126	" 1211	érk.) Marosvásárhely	(érk.)	" 253	" 350	" 445	" 1132
" 513	" 1053	" 1139	" 1232	érk.) Szászrégen	ind.)	" 235	" 337	" 416	" 1116
" 535	" 1127	" 1200	" 106	érk.) Gyergyószentmiklós	ind.)	" 205	" 315	" 351	" 1057
Szv. 220	Sz. 830	Sz. 335	Sz. 818	ind.) Marosludas	érk.	Sz. 705	Szv. 1047	Sz. 212	Szv. 657
" 257	" 907	" 410	" 855	érk.) Marosvásárhely	ind.)	" 625	" 1008	" 134	" 619
" 412	" 1022	" 534	" 1008	érk.) Székelyudvarhely	(ind.)	" 510	" 852	" 1219	" 507
" 442	" 1052	" 607	" —	érk.) Gyergyószentmiklós	(érk.)	" —	" 814	" 1148	" 455
" 545	" 1155	" 710	" —	ind.) Mádéfalva	ind.)	" 910	" 769	" 1046	" 355
" 1000	" 354	" 1045	" —	érk.) Sepsiszentgyörgy	érk.	" 737	" 340	" 700	" 1153
" 1148	" 523	" —	" —	ind.) Brassó	ind.)	" 433	" —	" 529	" 1020
" 329	" 748	" —	" —	érk.) Kiskapus	ind.)	" 245	" —	" —	" 705
" 520	" 926	" —	" —	érk.) Nagyszeben	ind.)	" —	" —	" —	" 531
Sz. 224	Sz. 1019	V. 318	Szv. 710	érk.) Fogaras	érk.	V. 916	Sz. 604	Vv. 900	Sz. 1233
" 355	" 1155	" 522	" 840	ind.) Segesvár	ind.)	" 746	" 434	" 704	" 1110
" 813	" 548	" —	" —	érk.) Héjasfalva	ind.)	" 333	" —	" —	" 442
—	Szv. 455	V. 1124	V. 730	érk.) Székelyudvarhely	érk.	V. 702	V. 442	V. 1000	—
—	" 526	" 1154	" 809	ind.) Brassó	ind.)	" 634	" 413	" 932	—
—	" 725	" 155	" 1012	érk.) Sepsiszentgyörgy	ind.)	" 454	" 230	" 743	—
Sz. 531	Sz. 1100	V. 245	Szv. 613	érk.) Kovászna	érk.	Sz. 810	Sz. 100	V. 520	Sz. 926
" 646	" 1218	" 359	" 780	érk.) Kézdivásárhely	ind.)	" 647	" 1140	" 400	" 808
" 814	" 152	" 518	" 911	érk.) Bereczk	ind.)	" 526	" 1005	" 203	" 641
" 859	" 241	" 602	" 956	ind.)	ind.)	" 442	" 918	" 106	" 603
" 1023	" 405	" 744	" —	ind.)	ind.)	" —	" 734	" 1132	" 439

A KOLOZSVARI TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztársasága.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 7. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott a földszinten.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-

tozás mellett a központnál (emeleten) valamint a váltóüzletnél (földszinten) is esz-
közlhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámítol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapiro-
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket vagy azok
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletileg ellenében is beszerezhetők.

Előleglet nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratlalt.

Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapirokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.
Árukra előleglet ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszertűen kezelteti.

Tenyészet apasztás miatt

eladó

Klein Jakob radákszinyei gazdaságában 12 drb
elsőrendű, fiatal, erdélyi magyarfaj tehén;
8 drb különböző koru üsző és 8 drb különböző
koru bikaborju.

Ugyanott eladó 200 drb kettő és fél éves
racka anyajuh. 2811

Értekezhetni a tulajdonossal: Klein Jakob birtokos,
Radákszinye, u. p. Alparét (Dés mellett.)

ELADÓ

tenyésztésre alkalmas, szép

yorkshirei

30 darab

6-7 hetős kan és kocamalac,
10 drb féléves koca-süldő és
2 drb féléves süldő-kan.

Bővebbet: Török Sándornál,
Kolozsvárt, Kriza-utca 6. sz. alatt.
Telefon: 418. és 757. számok alatt.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendé-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítetnek.

2019

Az „ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“ könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelés- ről szükséges tudnivalók	-60	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	-70
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1.-	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtarban kárt tevő állatokról	-70
3. Virág Elek. A gada, mint sertéshizláló	-70	36. Jakab László. Útmutató házi állataink egészségének gondozására	1-50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	-70	37. Dr. Rodiczky Jenő. Magyar olajnövények	-70
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	-50	38. Cserháti Sándor. A gyomok kártekon- ysága és az ellenük való védekezés	-80
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	-80	39. Papp Gergely. A szocializmusról	-50
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	-70	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a községi adópótlékokról	1.-
8. Jakab László. Útmutató az állati betegsé- gek elleni védekezésben	-80	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövődékek és illetékekről	1.-
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1.-	42. Rázós Imre. A legfontosabb szén- karmánynövények termesztése	-80
10. Ruisz Gyula. A kukorica műveléséről	-70	43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	1.-
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb elősköddői	1.-	44. Ross Nándor. A tenyészkancákról, kül- lönös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	-50
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1.-	45. L'Huillier István. A káposztafélék ter- mesztése a szántóföldön	-50
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	-60	46. Dr. Báintaer Ferencz. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berende- zése, üzeme, gyümölcsfalka-főzés	1.-
14. Cserháti Sándor. A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése	-70	47. Dr. Varga Kálmán. Cékorkorpa ter- mesztés	1.-
15. Czajlik István. Csikónevelés	-70	48. Dr. Cséner Lajos. Magyar komló ter- mesztés	1.-
16. K. Vörös Sándor. A dohánnyerítésről	-70	49. Cserháti Sándor. A gabonafélék ter- mesztése	1.-
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhár termesztéséről	-80	50. Dr. Péter Béla. A gyógynövények ter- mesztése	1-50
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	-70	51. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növé- nyek fontosabb ellenségei és betegségei	1-50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmá- nyok eltevése, különös tekintettel a zsom- bolyai kazalra	-50	52. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fon- tosabb ellenségei és betegségei	2.-
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berende- zéséről	-90	53. Dr. Péter Béla. Rövid útmutató a vad- on termő gyógynövények gyűjtésére	2.-
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termelése	-60	54. Jászberényi András és Szász Ferencz. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés. 20 képpel	2.-
22. Kovácsy Béla. Házi állataink takarmányozása	1-20	55. Cséner Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	3.-
23. Grasselli Miklós. A len- és kender-termelés- ről és áztatásáról	-50		
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvak ter- melése	1.-		
25. Réti János. A komló-termelésről (elfogyott)	-60		
26. Gáspár József. A méhtenyésztésről	-70		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1.-		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	1.-		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	-70		
30. Nemes István. Az öntözés	1.-		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szüléstet köréből	1-20		
32. Szűcs Mihály. A jégkár ellen való biztu- sítás és a károk becslése	1.-		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitele	-80		

Megrendelés és pénz:
az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; „Takp. Hitelbank“,
Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket 2785

Gazdatiszt.

Huszonegy évi gyakorlattal,
főúri gazdaságban, gyakor-
lati vizsgával, átvenné egy

nagyobb gazdaság kezelését haszonrészesedésre.

Harmincezer koronát befektethet. Cím: a kiadó-
hivatalban: „Szilágymegye“ jelige alatt.

2803

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS

az osztr. magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkekben szállítója. szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett).

2660. II.

KWIZDA-féle

korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér.

Fél doboz 70 fillér.

50 évnél régebben használják a legtöbb istállóban étvágytalanság és emésztetlenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertéspor.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére
Kis doboz 1 K 20 f.
Nagy doboz 2 K 40 f.

Baromfi-por.

Diétikus szer mint póteledél gyógygyógykok, kacsák, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erőtakarmány

lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 étadag 60 fill., ládikával a 50 étadaggal 6 kor.

KWIZDA-féle Pok-tinktúra

lovaknak. Egy üveg 3 K.

Var-kenőcs

lovak és szarvasmarhák számára 2 K.

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tügykenőcs. Egy tégely 2 K.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy drb 80 fill.

Nyeregszappan

a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postal szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Cementfedőcserepgyártógépek,

Betonürtőmbgyártógépek,

Cementfalazótéglagyártógépek,

Formák: csatornázási-, alagsorok, betonoszlopok stb. gyártására;

Kötőrök, Hengerművek,
betonkeverőgépek,

Cementlapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt. Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

443 számú árjegyzék ingyen.

2681 II.

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandelaberek vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III.

festékgyára

BUDAPEST, VII. ker.,

Örnagy-utca 4. szám.

Eladó

bérlet felhagyása miatt 60 drb fehér jármos ökör; 102 drb 3 éves fehér mangalica koca s ugyan ilyen 16 drb tenyészkacsa.

Továbbá egy 6 HP MÁV. cséplő garnitúra elevátorral, egy „Rekord“ nevű lóhere cséplő.

Értekezhetni Simon János bérlővel Szentmáté Szolnokdomboka vmegyében.

2810

Tenyészet

apasztása miatt, eladó

Dr. gróf Teleki Domokos ur öméltsága gernyeszegi gazdaságában 10 drb tehén, 5 drb különböző kora üsző.

Ugyanott eladó 13 drb 1½ éves fehér mangalica tenyészkacsa 100 korona árban darabonként.

Megkeresések Gernyeszegre alulirothoz intézendők:

Pálffy Dezső,

g. intéző.

2778

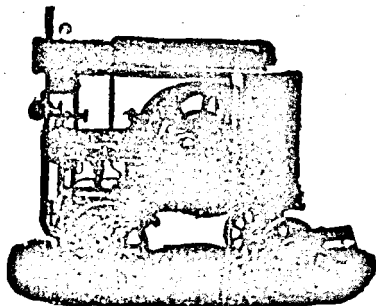
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.

Kedvező fizetési feltételek. – Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.

Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

2685